

Uchwała Nr 183/2012
Zarządu Powiatu Krośnieńskiego
z dnia 12.04.2012 roku

w sprawie oceny działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1592 z późn. zm.), art. 35a ust. 1 pkt 8 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) oraz § 21 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63 poz. 587), **Zarząd Powiatu Krośnieńskiego**

uchwała

co następuje:

§ 1

1. Pozytywnie ocenia się działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Rymanowie prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Rymanowie w 2011 roku.
2. Sprawozdania merytoryczne i finansowe z działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej stanowią Załączniki Nr 1 i Nr 2 do Uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Krośnieńskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STAROSTA
Jan Juszczyk

**Sprawozdanie merytoryczne z działalności
Warsztatu Terapii Zajęciowej
Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
Koło w Rymanowie za 2011r.**

Warsztat Terapii Zajęciowej działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.) a także na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63 poz. 587). Ponadto zasady działania Warsztatu określa umowa nr 1 z 1.04.1999r. z późniejszymi aneksami zawarta pomiędzy Powiatem Krośnieńskim a Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Koło w Rymanowie.

Warsztat stanowi wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostkę Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Rymanowie, stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania i przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Działalność placówki w roku 2011 finansowana była w 90% ze środków PFRON, pozostała część kosztów tj. 10% pochodziła z budżetu powiatu krośnieńskiego i sanockiego.

Środki finansowe wykorzystano zgodnie z zatwierdzonym preliminarzem i aneksami do umowy:

✓ Wynagrodzenia	399.860,98
✓ Narzuty od wynagrodzeń	69.498,51
✓ ZFŚS	11.896,48
✓ Materiały	30.155,26
✓ w tym wyposażenie	17.364,44
✓ Energia	20.185,50
✓ Usługi obce	31.223,13
✓ Pozostałe koszty	6.692,64
✓ Eksploatacja samochodu	12.436,73

✓ Szkolenia pracowników	1.630,20
✓ Ubezpieczenie uczestników i mienia	2.634,66
✓ Kieszonkowe	30.800
✓ Wycieczki	6.000
✓ Materiały do terapii	34.585,91

RAZEM: **657.600,00**

Środki finansowe wykorzystano zgodnie z preliminarem na 2011r. zatwierdzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie.

W ramach tych środków zakupiono również niezbędne wyposażenie na kwotę 17.364,44 zł w tym: komplet mebli kuchennych, szafę wnękową, wiertarkę udarową, rower treningowy, telewizor Samsung, odtwarzacz DVD, szafę biurową zamykaną, szafkę pod zlewozmywak, bieżnię elektryczną, dwa radiomagnetofony, dwa odkurzacze, centralę telefoniczną, naczynia do pracowni gospodarstwa domowego.

Zakupione wyposażenie wpisano na stan WTZ i oznakowano.

W 2011 roku uczestnicy warsztatu terapii zajęciowej kilkakrotnie prezentowali swój dorobek w wielu wystawach i kiermaszach na których prowadzono aukcje. Uzyskano dochód w wysokości 978 zł, który przeznaczono na dofinansowanie wycieczki w Bieszczady.

W roku 2011 do Warsztatu Terapii Zajęciowej uczęszczało 40 osób niepełnosprawnych 18 kobiet i 22 mężczyzn. Wszystkie osoby posiadają aktualne orzeczenie o niepełnosprawności ze wskazaniem uczestnictwa w zajęciach w warsztacie, wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Są to osoby:

* **niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym** – (14 osób) chorujące na: upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, Zespół Downa, epilepsję cierpiące na choroby neurologiczne

* **niepełnosprawne w stopniu znacznym** - (26 osób) chorujące na: upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, Mózgowe Porażenie Dziecięce, Zespół Downa, choroby narządu wzroku, choroby neurologiczne, zaburzenia mowy, epilepsję.

Ogólną frekwencję uczestników w zajęciach Warsztatu w poszczególnych miesiącach roku sprawozdawczego obrazuje tabela Nr 1:

Tabela 1:

Lp.	Miesiąc	Frekwencja w 2011
1.	styczeń	91,18%
2.	luty	93,75%
3.	marzec	94,65%
4.	kwiecień	86,11%
5.	maj	96,25%
6.	czerwiec	98,75%
7.	do 15 lipca	49,50%
8.	od 15 sierpnia	42,75%
9.	wrzesień	99,16%
10.	październik	93,63%
11.	listopad	89,75%
12.	grudzień	98,8%
	Ogółem średnia	94,3%

W dniach od 15 lipca do 15 sierpnia była przerwa wakacyjna. Najczęstszą przyczyną nieobecności była choroba uczestnika.

Formy i metody realizowanej przez warsztat działalności rehabilitacyjnej

Zajęcia w Warsztacie prowadzone są od poniedziałku do piątku w godz. od 7.00 do godz. 15.00. W celu realizacji głównego zadania WTZ, jakim jest prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej, uczestnikom umożliwia się pracę w 5-cio osobowych grupach w następujących pracowniach:

- * gospodarstwa domowego
- * aktywizacji zawodowej
- * witrażu
- * ceramicznej
- * plastycznej
- * rękodzieła artystycznego
- * stolarskiej
- * plastycznej

Przyjęty przez Radę Programową warsztatu podział na grupy jest konsekwencją rozpoznania dysfunkcji u poszczególnych uczestników, obserwacji zainteresowanego, zainteresowań uczestnika, rozmowy z rodzicami i opiekunami prawnymi oraz oceny i rozpoznania potrzeb przez psychologa podczas indywidualnej rozmowy. Na podstawie uzyskanych danych, rozpoznania środowiskowego oraz dotychczasowego doświadczenia Rady Programowej opracowuje się indywidualny program rehabilitacji społecznej i zawodowej uczestnika. Za zgodą zainteresowanego „kieruje” się go do

odpowiedniej grupy terapeutycznej, gdzie pod okiem instruktora bierze aktywny udział w całym procesie terapii i rehabilitacji.

Formy terapii są realizowane w Warsztacie z wykorzystaniem następujących metod:

Społeczna – ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenie w życiu społecznym, a realizowana jest przede wszystkim przez pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych. Podobnie jak w przypadku oceny zaradności osobistej i samodzielności. Na końcową ocenę wpływają średnie z ocen szczegółowych w zakresie:

- * umiejętności wypowiedzania słów, zdań i myśli,
- * rozumienie poleceń,
- * umiejętność „załatwiania swoich spraw” w kontakcie z osobami trzecimi
- * zdolność podporządkowania się zjawiskom i procesom zewnętrznym,
- * zdolność i otwartość na współpracę z innymi,
- * rozumienie norm społecznych,
- * umiejętność kierowania sobą (kształtowanie emocji),
- * zdolność funkcjonowania w środowisku społecznym.

Uspołecznianie przebiega podczas zajęć we wszystkich pracowniach szczególnie jednak zwraca się uwagę na umiejętności przydatne uczestnikom w życiu codziennym poza placówką.

W ramach zajęć terapii społecznej uczestnicy brali udział w:

- Balu karnawałowym „Pogranicze kultur” organizowanym przez firmę „Nowy Styl”,
- Koncercie charytatywnym – „Święta Polskie w Starym Dworze” Krosno
- Zabawie Walentynkowej w Rymanowie
- Kuligu w Leśniczówce Budy
- Seansie filmowym „Jan Paweł II Szukałem Was” w Rymanowie
- Koncercie Charytatywnym w Krośnie
- Śniadaniu Wielkanocnym
- Kiermaszu Wielkanocnym
- Wycieczce krajoznawczej połączonej z plenerem – Kalwaria Zebrzydowska, Wadowice, Oświęcim, Moszna
- Kiermaszu w Rymanowie z okazji „Dni Rymanowa” 19.06.2011r i 17.07.2011r.
- Wystawie i aukcjach prac plenerowych w Dworze w Komborni
- wycieczce w Bieszczady
- Przedstawieniu w RCKP w Krośnie: „Gala Broadway”

- wyjściu do kina na film pt. „Bitwa Warszawska 1920”
- Zabawie Andrzejkowej w Haczowie
- Wyjściu do kina na film „Listy do M”
- Kiermaszu Bożonarodzeniowym w Rymanowie
- Uroczystej Wigilii

Kolejną metodą jest rehabilitacja zawodowa. Ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia (zarówno na zamkniętym jak i otwartym rynku pracy), a dalej indywidualny rozwój ścieżki zawodowej. Realizacja tego celu w ramach Warsztatu Terapii Zajęciowej, w aktualnych warunkach gospodarczych i społecznych naszego powiatu napotyka na szczególne problemy chociażby ze względu na utrzymujące się wysokie bezrobocie. Jednakże w całym tym procesie istotny jest wzrost świadomości w zakresie przysługujących uprawnień i możliwości, jakie dają regulacje prawne. Ważne jest także, aby osoby niepełnosprawne wiedziały, jakie przysługują im uprawnienia w ramach prawa pracy oraz jakie (konsekwencje) wiążą się z podjęciem pracy. Na ocenę rehabilitacji zawodowej składają się m.in. :

- sprawność psychofizyczna (percepcja wzrokowa, słuchowa, przestrzenna, pamięć, koncentracja uwagi)
- dojrzałość społeczna (ogólne zachowanie, świadomość siebie, zaradność w sytuacjach problemowych, nakazy i zakazy zachowanie w miejscach publicznych)
- umiejętności zawodowe (umiejętność korzystania z instytucji, zdolność wykorzystywania materiałów, posługiwania się narzędziami dobór technik do zadania, przestrzeganie bhp, utrzymanie porządku)
- motywacja (nastrój, staranność i dokładność, męczliwość przy pracy)
- dysfunkcje (fizyczne, intelektualne)
- społeczność grupowa (integracja grupą, przestrzeganie norm grupy, poczucie bezpieczeństwa, relacja z innymi uczestnikami),
- kompetencje pracy (umiejętność podporządkowania się poleceniom przełożonego, punktualność, samokontrola w pracy i w poszczególnych czynnościach).

Rozwijanie umiejętności zawodowych odbywa się poprzez:

- zajęcia w poszczególnych pracowniach oraz podczas sezonowych prac w ogrodzie i na terenie placówki,
- praktyki zawodowe pozwalające na praktyczne wykorzystanie umiejętności społecznych i zawodowych uczestników w innym miejscu niż placówka.

Praktyki odbywały się w Zakładzie Aktywności Zawodowej, uczestniczyło w nich 15 osób, które uzyskały pozytywne opinie. W czasie trwania praktyk zawodowych uczestnicy wykonywali takie prace jak: pikowanie

sadzonek, sadzenie kwiatów, kompletowanie śrub, prace porządkowe, lepienie pierogów. Ponadto wykonali szereg prac wokół budynku WTZ tj.: porządkowali plac, grabili liście, układali kostkę brukową pod nadzorem kierownika firmy budowlanej, kosili trawę itp.

Usprawnianie psychiczne

Terapia psychologiczna odbywała się zarówno w formie spotkań indywidualnych, jak również zajęć w grupach. Miała na celu usprawnianie procesów percepcyjnych, myślowych, rozwijanie analizy i syntezy wzrokowej, koordynacji wzrokowo – ruchowej oraz koncentracji uwagi. Celem terapii było również wdrażanie strategii radzenia sobie ze stresem, negatywnymi emocjami, odreagowanie napięć w aprobowany społecznie sposób. Uczestnicy nabywali umiejętność współżycia w grupie, kształtowali zachowania asertywne, prospołeczne. Terapia psychologiczna odbywała się z wykorzystaniem: psychoedukacji, zajęć z elementami muzykoterapii i relaksacji, biblioterapii, filmoterapii.

Współpraca psychologa z rodziną czy opiekunami uczestnika polegała na udzielaniu informacji zwrotnych na temat funkcjonowania osób niepełnosprawnych w placówce, poczynionych postępów, ewentualnie pojawiającego się regresu. Wspólnie z rodzicami starano się znaleźć sposób rozwiązania problemu oraz metody pracy, które pozwolą na rozwój zdolności pozostających w zasięgu możliwości osoby niepełnosprawnej.

Muzykoterapia

Pozwala na poznanie różnych gatunków muzyki i tańca, co wykorzystywane jest m.in. podczas przygotowywanych występów artystycznych uczestników WTZ. Muzyka i ruch pozwala na:

- rozładowanie napięcia przy muzyce relaksacyjnej,
- stymulację psychoruchową poprzez ćwiczenia,
- naukę tekstów i śpiew piosenek, naukę gry na instrumentach muzycznych,
- taniec terapeutyczny,
- poprawę samokontroli nad odruchami- zmniejszenie poczucia izolacji i odrzucenia,
- improwizacje ruchowe do wybranej muzyki,
- poprawę ogólnego samopoczucia oraz kondycji psychofizycznej,
- pokonanie własnych lęków i oporów przed występami w szerszym gronie,
- rozwijanie umiejętności prezentowania własnych osiągnięć i zdolności.

Ćwiczenia ruchowe

Dostosowane są do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników, realizowane podczas zajęć indywidualnych i zespołowych.

Formy tych zajęć:

- ćwiczenia wzmacniające siłę mięśni kończyn górnych i dolnych,
- ćwiczenia oddechowe wzmacniające mięśnie klatki piersiowej i przeponę,
- ćwiczenia ogólnorozwojowe, mające na celu poprawę ogólnej sprawności i kondycji organizmu,
- ćwiczenia relaksacyjne,
- gry i zabawy zespołowe,
- spacer i wycieczki,
- elementy atletyki terenowej (tory przeszkód, ćwiczenia w terenie),
- elementy nordic-walking,
- gry i zabawy w wodzie (wyjazdy na basen).

Współpraca z Rodzicami i opiekunami prawnymi uczestników

Dotyczy przede wszystkim organizacji zajęć w Warsztacie oraz wszechstronnego rozwoju osób niepełnosprawnych w sferze społecznej i zawodowej dzięki kompleksowej diagnozie w zakresie ich potrzeb rehabilitacyjnych, zdrowotnych oraz socjalno-bytowych. Współpraca realizowana jest w trakcie codziennych dowozów na zajęcia poprzez kontakty z terapeutami, kontakty telefoniczne, wywiady środowiskowe, kontakty z psychologiem mające na celu diagnozę problemów oraz poradnictwo psychologiczne dla rodzin i ich dzieci niepełnosprawnych. W 2011r. odbyły się 4 zebrania z rodzicami i opiekunami prawnymi.

W procesie terapii większość uczestników przy udziale instruktorów osiąga znaczący stopień rozwoju swojej osobowości. Odnosi się to nie tylko do rozwoju osobistej zaradności (samoobsługa, egzystencja), lecz w równym stopniu także do rehabilitacji społecznej i zawodowej. Przejawem tych oznak u wielu uczestników jest m.in. umiejętność samodzielnego „załatwiania swoich spraw” w banku czy ośrodku zdrowia, pójście do restauracji i zamówienie posiłku.

Efektem pracy instruktora jest także umiejętność i kompetencje w zakresie zdolności do wejścia na rynek pracy.

W okresie sprawozdawczym odeszły z warsztatu cztery osoby; jedna osoba zmarła, jedna osoba przeszła do ZPCH, dwie osoby przeszły do ZAZ, na wolne miejsca WTZ przyjęto nowych uczestników.

Rada Programowa WTZ ocenia, że wielu uczestników warsztatu jest przygotowanych do podjęcia pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej, do wyjścia na chroniony bądź otwarty rynek pracy. Niemniej osobom niepełnosprawnym bardzo trudno jest znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Pracodawcy boją się ich zatrudniać, przekonani o niewielkiej

przydatności niepełnosprawnych oraz wysokich kosztach ich zatrudnienia. Dotyczy to gmin, z których pochodzą nasi uczestnicy, gdzie jest duże bezrobocie, a rynek pracy nieprzygotowany do zatrudnienia osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Jedynym miejscem ich zatrudnienia to Zakład Aktywności Zawodowej w Rymanowie Zdroju, który już zatrudnia 40 osób niepełnosprawnych. W chwili obecnej ze względu na ograniczające przepisy nie ma możliwości rozszerzenia działalności i stworzenia nowych miejsc pracy.

W poniższej tabeli przedstawiamy zestawienie indywidualnych postępów uczestników, którzy poczynili postępy w zakresie zaradności osobistej, rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Zestawienie indywidualnych postępów uczestnika w poszczególnych kategoriach ocen

Lp.	Imię i nazwisko (inicjały)	Zaradność osobista			Rehabilitacja						Pracownia witrażu Stanowisko Rady programowej WTZ	
		W	B z	S	Społeczna			Zawodowa				
					W	B z	S	W	B z	S		
1	J S											Decyzją Rady Programowej uczestnik może podjąć pracę w ZAZ ale z powodu braku stanowiska pracy dla osoby niewidomej pozostaje w WTZ.
2	W A											Rada Programowa analizując oceny za rok 2009-2011 zaleca: -sfera społeczno - intelektualna: spontanicznie komunikuje się z otoczeniem za pomocą prostych komunikatów – zdania pojedyncze. Zaleca się bardziej zachęcać go do dyskusji i wypowiedzania się w grupie. Należy kształtować orientacje przestrzenną (nad, pod) oraz kierunkową (prawy, lewy), zwiększyć nacisk na przestrzeganie regulaminu WTZ, -sfera zawodowa: pracować nad sprawnością manualną, motywacją do pracy. Zaleca się udział w praktykach zawodowych w Zakładzie Aktywności Zawodowej Uczestnik mógłby wykonywać proste prace porządkowe. Z powodu braku miejsc pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej, decyzją Rady Programowej, pozostanie w WTZ w celu kontynuowania rehabilitacji społecznej i zawodowej.
3	T F											Rada programowa analizując oceny za rok 2009-2011 zaleca dalsze kształtowanie i doskonalenie w następujących sferach : -samowystarczalność: Doskonalenie umiejętności zakładania i zdejmowania ubioru, doskonalenie sprawności motorycznej w zakresie pokonywania schodów. -komunikacja: Kształtowanie orientacji w schemacie własnego ciała, ćwiczenia w nadawaniu prostych komunikatów i ich rozumieniu. - uspołecznienie: poprzez wdrażanie do współdziałania w grupie, nakłanianie do wykonywania prostych zakupów w sklepie - postawa zawodowa: poprzez kształtowanie ciągłości i wytrwałości w wykonywaniu pracy, uczestnictwo w praktykach ZAZ, kształtowanie motoryki małej. Decyzją Rady Programowej uczestnik pozostaje w Warsztatach Terapii Zajęciowej w celu kontynuowania Indywidualnego Programu Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej.
4	K K											Rada programowa analizując oceny za rok 2011 stwierdza u uczestniczki: - sfera społeczna: dobrze współpracuje z instruktorami. Należy zwrócić większą uwagę na kształtowanie norm społecznych i zasad współżycia w grupie. Należy również kształtować zachowanie asertywne poprzez pogadanki, rozmowy, ćwiczenia w grupie – trening asertywności. - sfera intelektualna: Poszerzanie zasobu słownictwa i wiedzy ogólnej. Rozwijanie zainteresowań kulturalnych - sfera emocjonalno – motywacyjna: należy kształtować równowagę emocjonalną. Nałożyć nacisk na radzenie sobie ze stresem i negatywnymi emocjami poprzez psychoedukację. Wzbudzanie motywacji do podjęcia pracy. - sfera zawodowa: Wymagać większej dokładności przy pracach porządkowych. Motywować do udziału w praktykach organizowanych w ZAZ.
5	E T											Rada Programowa analizując oceny za rok 2009-2011 zaleca : - sfera społeczna: należy nałożyć większy nacisk na przestrzeganie norm higieny osobistej, przestrzegania

Lp.	Imię i nazwisko (inicjały)	Zaradność osobista			Rehabilitacja						Pracownia plastyczna Stanowisko Rady programowej WTZ	
		W	B z	S	Społeczna			Zawodowa				
					W	B z	S	W	B z	S		
												<p>regulaminu WTZ oraz stosowania form grzecznościowych wobec instruktorów</p> <p>-sfera intelektualna: kształtowanie kultury osobistej. Poszerzanie zasobu słownictwa czynnego poprzez wskazywanie pozytywnych wzorców w otoczeniu, rozmowy indywidualne z psychologiem.</p> <p>-sfera zawodowa: wymaga kontynuacji indywidualnego programu rehabilitacji. Zalecany jest udział w praktykach zawodowych organizowanych w ZAZ.</p> <p>Należy pracować nad wydłużeniem czasu koncentracji uwagi. Pracować nad dokładniejszym wykonywaniem prac porządkowych. Uczestniczka nie jest w pełni przygotowana do podjęcia pracy. Decyzją Rady Programowej pozostaje w WTZ w celu kontynuowania rehabilitacji społecznej i zawodowej.</p>
6	J CH											<p>Należy pracować nad dyscypliną i poprawnymi zachowaniami interpersonalnymi. Wymaga pracy nad wydłużeniem czasu koncentracji uwagi przy wykonywanej czynności. W związku z powyższym nie jest w pełni przygotowany do podjęcia pracy na wolnym rynku.</p> <p>Decyzją Rady Programowej pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej celem kontynuowania rehabilitacji społecznej i zawodowej.</p>
7	M M											<p>Należy pracować nad poprawnym rozumieniem wydawanych poleceń. Mogłaby podjąć pracę w Zakładzie Aktywności Zawodowej w sekcji hotelarskiej. Ze względu na brak miejsc pracy pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej celem kontynuowania rehabilitacji zawodowej.</p>
8	P CZ											<p>Należy pracować nad wytrwałością i wydłużeniem czasu pracy. Ze względu na zły stan zdrowia, kłopoty z widzeniem nie jest w stanie podjąć jakiegokolwiek pracy zawodowej. Decyzją Rady Programowej pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej celem kontynuowania rehabilitacji społecznej i ruchowej.</p>
9	M K											<p>Należy zwrócić uwagę na rozwijanie umiejętności radzenia sobie z niepowodzeniami oraz poprawnego rozumienia korekty. Jest przygotowana do podjęcia pracy na rynku pracy chronionej. Może wykonywać takie czynności jak: kserowanie, bindowanie, wysyłanie listów, segregowanie korespondencji, sprzątnie pomieszczeń. Ze względu na brak miejsc pracy, decyzją Rady Programowej pozostaje w WTZ w celu kontynuowania rehabilitacji społecznej i zawodowej.</p>
10	B Ś											<p>Należy pracować nad sferą emocjonalno- motywacyjną, estetycznym wykonywaniem pracy oraz wydłużeniem czasu koncentracji uwagi. Nie jest w pełni przygotowana do podjęcia pracy.</p> <p>Decyzją Rady Programowej pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej celem kontynuowania rehabilitacji społecznej i zawodowej.</p>
Lp.	Imię i nazwisko (inicjały)	Zaradność osobista			Rehabilitacja						Pracownia rękodziela artystycznego Stanowisko Rady programowej WTZ	
		W	B z	S	Społeczna			Zawodowa				
					W	B z	S	W	B z	S		
11	M K											<p>Ma bardzo dobrą frekwencję, regularnie bierze udział w zajęciach terapeutycznych, chętnie współpracuje z instruktorami.</p>

Lp.	Imię i nazwisko (inicjały)	Zaradność osobista			Rehabilitacja						Pracownia krawiecka Stanowisko Rady programowej WTZ	
		W	B z	S	Społeczna			Zawodowa				
					W	B z	S	W	B z	S		
21	L B											Jest wstępnie przygotowana do podjęcia pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej w sekcji ogrodniczej lub hotelarskiej. Ze względu na brak miejsc pracy decyzja Rady Programowej pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej w celu kontynuowania rehabilitacji społecznej i zawodowej.
22	K K											Należy pracować nad zwiększeniem odporności na krytykę, kontynuować trening ekonomiczny. Ze względu na postępujące zmiany zwyrodnieniowe biodra wymaga specjalistycznych warunków pracy. Z powodu braku odpowiedniego stanowiska pracy pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej w celu kontynuowania rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej.
23	T J											Wymaga dalszej pracy nad utrzymaniem dyscypliny, obowiązkowości oraz stosowania się do poleceń instruktora. W opinii Rady Programowej nie nabyła umiejętności wymaganych przy zatrudnieniu. Pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej, aby kontynuować program rehabilitacji zawodowej i społecznej.
24	B D											Od niedawna jest uczestnikiem Warsztatu Terapii Zajęciowej. Nie opanowała w stopniu optymalnym umiejętności wymaganych przy zatrudnieniu. Decyzją Rady Programowej pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej, aby kontynuować program rehabilitacji zawodowej i społecznej.
25	I K											Od niedawna jest uczestnikiem Warsztatu Terapii Zajęciowej. Decyzją Rady Programowej pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej, aby kontynuować program rehabilitacji społecznej i zawodowej.
Lp.	Imię i nazwisko (inicjały)	Zaradność osobista			Rehabilitacja						Pracownia gospodarstwa domowego Stanowisko Rady programowej WTZ	
		W	B z	S	Społeczna			Zawodowa				
					W	B z	S	W	B z	S		
26	D D											Od niedawna jest uczestnikiem Warsztatu Terapii Zajęciowej. Decyzją Rady Programowej pozostaje w warsztacie, aby kontynuować program rehabilitacji społecznej i zawodowej.
27	K O											Jest osobą, która unika odpowiedzialności i uchyla się od obowiązków. W opinii Rady Programowej powinien pozostać w Warsztacie Terapii Zajęciowej, aby kontynuować indywidualny program rehabilitacji społecznej i zawodowej. Wymaga wzmocnienia motywacji do pracy, oraz poprawienia dyscypliny. Należy również zwrócić uwagę na dokładność wykonywanej pracy.
28	P B											Osoba pracowita, wykonuje wiele czynności z własnej inicjatywy. Wymaga kontynuacji programu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Należy kształtować równowagę emocjonalną. Decyzją Rady Programowej pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej, aby pracować nad odpowiednią postawą zawodową.

Lp.	Imię i nazwisko (inicjały)	Zaradność osobista			Rehabilitacja						Pracownia aktywizacji zawodowej Stanowisko Rady programowej WTZ	
		W	B z	S	Społeczna			Zawodowa				
					W	B z	S	W	B z	S		
												Sukcesywnie wprowadzać nowe techniki i je doskonalić. Może wykonywać czynności porządkowe, pracować w ogrodnictwie kompletować śruby i elementy montażowe. Posiada pewien zasób umiejętności, które kwalifikują go do Zakładu Aktywności Zawodowej. Ze względu na brak wolnego miejsca pozostaje w Warsztatach Terapii Zajęciowej w celu kontynuowania rehabilitacji społecznej i zawodowej.
37	MP											Wymaga więcej uwagi i pracy indywidualnej. Należy kontynuować usprawnianie ruchowe i poprawę kondycji fizycznej, poprzez odpowiedni dobór aktywności ruchowej. Ćwiczenie podstawowych umiejętności szkolnych (czytanie, pisanie, liczenie). Zachęcanie do rozmów z kolegami i wypowiedzi na określony temat. Wypowiadanie się pełnymi zdaniami. Kształtowanie postawy zawodowej i zwiększanie motywacji do pracy. Według opinii Rady Programowej nie jest jeszcze gotowy do podjęcia pracy. Pozostaje w Warsztacie terapii zajęciowej, aby w dalszym ciągu kontynuować rehabilitację zawodową i społeczną, a także usamodzielnianie.
38	JW											W opinii Rady Programowej należy ćwiczyć sprawność manualną poprzez dobór odpowiednich czynności. Wymaga rozwijania poczucia własnej wartości i pozytywnej samooceny. Należy w dalszym ciągu wzbudzać u niego motywację do pracy dobierając ciekawe techniki w celu rozwijania poczucia zadowolenia i satysfakcji. Jest przygotowany do wykonywania czynności niewymagających precyzji. Odpowiednią pracą może być kompletowanie i pakowanie części montażowych. Z powodu braku miejsc pracy na odpowiednim stanowisku pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej w celu kontynuowania rehabilitacji zawodowej i społecznej.
39	MK											W Warsztacie Terapii Zajęciowej jest dopiero od roku czasu, dlatego wymaga kontynuowania programu rehabilitacji w zakresie usamodzielniania, sfery społecznej i zawodowej. Stopniowe zwiększanie tempa i wydłużanie czasu pracy. Zachęcanie do zdobywania wiedzy ogólnej. Utrwalanie nawyku punktualnego rozpoczynania pracy, systematyczności, obowiązkowości. Zachęcanie do tworzenia więzi i przyjaźni.
40	AJ											Jest osobą pracowitą. Zdołała wiele umiejętności, które mogą być przydatne przy zatrudnieniu. Potrafi współpracować w grupie, jest pomocna, uczynna. Dobrze współpracuje z osobą nadzorującą. Chętnie zdobywa wiedzę, otwarta na propozycje dotyczące zmiany techniki, nowych zadań. Jest niecierpliwa, kiedy popełnia błędy, szybko się denerwuje. W opinii Rady Programowej jest wstępnie przygotowana do podjęcia pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej, ale w dalszym ciągu wymaga kształtowania właściwych postaw w sferze emocjonalno- motywacyjnej, dlatego zaleca się kontynuowanie rehabilitacji zawodowej i społecznej w Warsztacie Terapii Zajęciowej jak również uczestnictwo w praktykach przysposabiających do pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej.

41	JZ		<p>Dobrze funkcjonuje w grupie, jest zorganizowana i odpowiedzialna. Opanowała wiele umiejętności wymaganych przy zatrudnieniu. Potrafi sama zaplanować i zorganizować pracę, jest systematyczna, pracowita i dokładna w tym, co robi. W ubiegłym roku miała dobrą frekwencję na zajęciach, ale w poprzednich latach częsta absencja z powodu choroby wpłynęła na spadek motywacji oraz negatywne emocje i pesymistyczne nastawienie do swoich możliwości.</p> <p>Jest przygotowana do podjęcia pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej w sekcji hotelarskiej.</p> <p>Z powodu braku miejsc pracy pozostaje w Warsztacie Terapii Zajęciowej, aby kontynuować rehabilitację i utrwalać zdobyte umiejętności.</p>
----	----	--	--

Z tabelarycznego zestawienia wynika, że w ocenie Rady Programowej 23 osoby są przygotowane do podjęcia pracy, jednakże ze względu na brak możliwości zatrudnienia proponuje się przedłużenie ich uczestnictwa w Warsztacie Terapii Zajęciowej.

Zaradność osobista-to umiejętność wykonywania przez osobę niepełnosprawną podstawowych czynności warunkujących możliwość samodzielnego funkcjonowania w domu, robienia zakupów, utrzymania czystości, dbania o higienę osobistą itp. Z zestawienia danych wynika, że u ponad 22 uczestników nastąpił wzrost ich kompetencji w tym zakresie, zaś u 18 osób poziom kompetencji został utrzymany na niezmiennym poziomie.

Rehabilitacja społeczna - daje możliwość osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także wyrabiania predyspozycji i kompetencji do samodzielnego pełnienia ról społecznych. Jest to proces bardzo trudny. Do warsztatu trafiają osoby z bardzo zróżnicowanym rozwojem osobowości.

Rehabilitacja zawodowa – ma na celu wspieranie osoby niepełnosprawnej w aktywnym poszukiwaniu pracy, utrzymaniu jej oraz planowaniu indywidualnej ścieżki rozwoju zawodowego. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną czy z zaburzeniami psychicznymi są poddawane wielorakiej segregacji (bariery architektoniczne, transportowe, ekonomiczne, społeczne). Znalezienie i utrzymanie miejsca pracy bez osoby trzeciej w obecnych warunkach jest bardzo trudne a niekiedy niemożliwe. Z przedstawionej analizy wynika, że 23 osoby poczyniło postępy, 15 osób pozostało bez zmian, natomiast u 2-ch osób nastąpił spadek spowodowany pogorszeniem stanu zdrowia.

W roku sprawozdawczym Rada Programowa dokonała trzyletniej kompleksowej oceny 24 uczestników.

Trzyletniej kompleksowej ocenie podlegało 24 uczestników

Z przedstawionej analizy wynika, że do podjęcia pracy przygotowani

Postępy w rehabilitacji		
Sfera	Ilość osób	Opis postępów
Zaradność osobista i samodzielność	9	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielne przygotowanie prostych posiłków • utrzymanie porządku w najbliższym otoczeniu • umiejętność załatwiania spraw urzędowych • samodzielne dokonywanie zakupów • samodzielne przemieszczanie się po najbliższej okolicy • wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych i problemowych • podniesienie odporności na stres.
Rehabilitacja społeczna	13	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednie zachowanie się w miejscach publicznych • harmonijne współzycie w grupie • podniesienie umiejętności nawiązywania kontaktów interpersonalnych • umiejętność dzielenia się i niesienie pomocy • tworzenie więzi i przyjaźni.
Rehabilitacja zawodowa	10	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost tempa pracy • pracowitość • wytrwałość • dokładność • punktualność • systematyczność • zdyscyplinowanie • utrzymanie ładu i porządku na stanowisku pracy • umiejętność rozplanowania czynności w czasie • kontynuowanie czynności mimo niepowodzeń • samodzielne przygotowanie warsztatu pracy • umiejętność dzielenia pracy na etapy • prawidłowe reagowanie na wydawane polecenia • umiejętność obsługi niszczarki do dokumentów.

są wszyscy, którzy podlegali trzyletniej ocenie. Trzy osoby podjęły zatrudnienie, jedna w ZPCH w Sanoku, dwie w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Rymanowie Zdroju. Pozostali decyzją Rady programowej z powodu braku miejsc pracy pozostają w WTZ. Osoby, które podlegały rocznej ocenie ze względu na pozytywne rokowania, co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia w ZAZ, w warunkach pracy chronionej lub otwartym rynku, również pozostają w Warsztacie Terapii Zajęciowej.

Zatrudnienie w warsztacie w okresie sprawozdawczym nie uległo zmianom i jest zgodne z umową.

W WTZ zatrudnieni są:

* kierownik	0.88 etatu
* rehabilitant	0.50 etatu
* instruktorzy terapii	8,00 etatów
* księgową	0,125 etatu
* kasjer	0,25 etatu
* kierowca	0,50 etatu
* psycholog	0,50 etatu
* pracownik socjalny	0,125 etatu

W roku sprawozdawczym Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym realizowało projekt budowlany pt. „Budowa Rozbudowa Obiektów Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Rymanowie”. W ramach tego projektu rozbudowano parterowy budynek WTZ tworząc tym samym lepsze warunki do terapii i rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Rozliczenie roczne za 2011r. i informacja o wykorzystaniu przez Warsztat Terapii Zajęciowej
w Rymanowie środków finansowych, z uwzględnieniem kwot uzyskanych ze sprzedaży produktów i usług
wykonanych przez uczestników Warsztatu w ramach realizowanego programu terapii

Ip.	Wyszczególnienie	Środki przyznane na działalność WTZ w roku 2011w zł.			Środki wykorzystane przez WTZ w 2011 roku
		ŁĄCZNIE	W tym: Środki PFRON	W tym: Dotacja powiatowa	
Koszty działalności:		657.600,00	591.840,00	65.760,00	657.600,00
1	Wynagrodzenia	399.860,98	359.874,88	39.986,10	399.860,98
2	Narzuty od wynagrodzeń	69.498,51	62.548,66	6.949,85	69.498,51
3	Odpisy na ZFŚS	11.896,48	10.706,83	1.189,65	11.896,48
4	Materiały	30.155,26	27.139,73	3.015,53	30.155,26
	<i>w tym wyposażenie</i>	<i>17.364,44</i>	<i>15.628,00</i>	<i>1.736,44</i>	<i>17.364,44</i>
5	Energia	20.185,50	18.166,95	2.018,55	20.185,50
6	Usługi obce	31.223,13	28.100,82	3.122,31	31.223,13
7	Pozostałe koszty	6.692,64	6.023,38	669,26	6.692,64
8	Eksploatacja samochodu	12.436,73	11.193,06	1.243,67	12.436,73
9	Szkolenie pracowników	1.630,20	1.467,18	163,02	1.630,20
10	Ubezpieczenie uczestników i mienia	2.634,66	2.371,19	263,47	2.634,66
11	Wycieczki	6.000,00	5.400,00	600,00	6.000,00
12	Kieszonkowe tzw. „trening ekonomiczny”	30.800,00	27.720,00	3.080,00	30.800,00
13	Materiały do terapii (w tym pracownia gospodarstwa domowego)	34.585,91	31.127,32	3.458,59	34.585,91
14	RAZEM	657.600,00	591.840,00	65.760,00	657.600,00
15	Kwota nie przyjęta jako koszty WTZ	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Koszty wg WTZ zgodne z rozliczeniem	657.600,00	591.840,00	65.760,00	657.600,00
17	Kwota odsetek bankowych	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Kwota niewydatkowana przez WTZ w 2011r.	0,00	0,00	0,00	0,00
19.	Dochód ze sprzedaży prac				978,00